

Kedves Testvéreim! A teremtésről szóló sorozatban azt keressük és kutatjuk, mit jelent számunkra az, hogy Isten teremtő Úr, hogyan válhat ez életünk fontos részévé, irányítójává? A „Hogyan?” kérdés van még előttünk: Hogyan teremtette Isten a világot? Mi az, amit ebből megérthetünk, mire hív ez bennünket? Az elmúlt vasárnap a „Hogyan?” kérdés első állomásaként arról hallhattunk, hogy Isten a szavával teremt – a Gen 1, 3 alapján. A SZÓ Isten teremtő szándékának megnyilvánulása. Ezen keresztül éri el az embert, ezáltal nyilvánítja ki akaratát. A Jób 38 ugyanennek az Istennek ugyanezen akaratáról beszél, de itt a teremtés kapcsán Isten a tetteiről beszél. A Jób 38 azért érdekes a teremtés „Hogyan?” kérdéséhez, mert más szempontból közelíti meg, írja le azt, mint a Gen 1-2. Mindegyik költemény, de ez a hely más költői képeket használ. Mindezen keresztül pedig megismerhető Isten teremtő szándéka, munkája. Nem kapunk természetesen itt sem konkrét leírásokat, beszámolókat a „hogyan”-ról, mégis közelebb visz minket a megértéshez. A teremtés történet: hitvallás- hangzott el múlt vasárnap is. Hitvallás arról, kicsoda az Isten és mi a terve a világgal, miről szól a nagy történet? Hitvallás Isten szaváról, Isten tetteiről...! Azért fontos ezt hangsúlyoznunk itt még az elején, mert az embernek sokféle hitvallása lehet. Elfelejtve vagy megtagadva Isten kijelentését, a Tőle jövő hitvallást saját tudását, tapasztalását teszi a megismerés kizárólagos forrásává és így a tudományt, az elméleteket teszi vallássá és hitvallássá... és ez büszkévé, kevélyé teszi őt... Ami még veszélyesebb, bibliai igazságokat keverve teljesen saját, emberi elképzelésekkel alakítja ki valaki ezt a hitvallást. És megnyugszik, hogy legalább hisz valamiben... Ez pedig roppant veszélyes, mert álbékességet és hamis biztonságérzetet eredményez. Ezért szólal meg az Isten!

I. Jób könyve kontextusa. Jób könyve az emberi szenvedés okára, céljára keresi a választ. Egy nagyon értékes és különleges könyv a Bibliában, aminek alapkérdése, hogy miért is van szenvedés? Mi az oka, ki miért szenved, hogy lehet elkerülni vagy megmagyarázni azt? Ha Isten a teremtő, mindenható, hogy lehetséges egyáltalán a szenvedés? Hogy engedheti ezt meg Isten? Jób könyve a miértek könyve. **JÓB TÖRTÉNETE.** A 38. fejezet megértéséhez látnunk kell, hol helyezkedik el ez a fejezet az egész könyv struktúrájában? A könyv prologusában Jób, az istenfélő, mondhatni ártatlan ember elveszít mindent, amilye csak volt, tragédiák sora éri, beteg is lesz, elhagyják, akik szerették és teljesen reménytelen állapotba kerül. Nem tud róla, hogy ez valójában egy próba a számára. A szenvedésben, bajban a miérteket keresi, tépelődik, okoskodik, perel Istennel. Barátai sietnek segítségére, akik szintén okoskodnak, érvelnek, bűnt sejtene az életében, amiért ily csapások érték. Megpróbálják megérteni, kibogozni, megmagyarázni a helyzetet. **JÓB KÉRDÉSE.** A Jób 38. fejezete tulajdonképpen válasz Jóbnak a Jób 23, 3-7-ben felmerült kérdésére: *„Bár tudnám, hogy hol találom Istent! Elmennék a trónusáig, eléje terjeszteném ügyemet, tele lenne szám szemrehányással, hogy megtudjam, milyen szavakkal válaszol, és hogy megértsem, mit is mond nekem: teljes erővel perel-e majd velem, vagy meghallgat figyelmesen? Becsületes emberként vitatkoznék vele, és végleg fölmentene engem a bírám.”* **JÓB ÁLLAPOTA.** Hogy jól értsük Jóbót, meg kell értenünk, milyen állapotban van, mikor kérdez, mikor Istennel perel és vitatkozik. Nos, nagyon egyszerűen „nem könnyűben”. Beszűkül állapotban van szenvedése miatt, csak ezen keresztül lát mindent. Feltehetően *„...az a sötét kényszerképzet, hogy őt Isten ellenségesen, ok nélkül üldözi, Jób lelkében általa alakult ki, hogy barátai ferdén értelmezték az ő szenvedéseit. Istennek tehát előbb be kellett bizonyítania, hogy Jóbnak nem ellensége, hanem kegyes jóakarója.”* **A STÍLUS.** *Isten beszéde „... az ókori ember gyermekies, bár költői természetszemléletén nyugszik, értéke mégsem csupán felülmúlhatatlan nyelvi szépségében van, hanem örökérvényű lelki igazságában is. Az itt még csodálatosnak feltüntetett természeti jelenségeket a modern tudomány meg tudja magyarázni, de az itt leírt törvényszerűségek változhatatlanságuk és lenyűgöző hatásuk által sosem szűnnek meg csodálattal és imádatlaltal eltölteni a fogékony lelkű hívő embert a teremtő Isten hatalma, bölcsessége és szeretete iránt, amely a látható világ mögött áll.”* Két lényegi elem külön hangsúlyt kap: az egyik Jahve szerető gondoskodása megszámlálhatatlan teremtménye iránt, még azok iránt is, amelyek a legtávolabb esnek az emberektől; a másik a teremtés művének végtelen változatosága és gazdagsága, beleértve olyan lényeket is, amelyek groteszknak, vagy épp szörnyetegnek tűnnek az emberek szemében. A fejezetben tehát képeket és sok-sok iróniát láthatunk. E fejezetben az élettelen természet teremtéséről, működtetéséről beszél Isten. Amit meg kell nagyon ragadnunk ebből, hogy tulajdonképpen Jób nem csak EGY régen élt ember, hanem „AZ EMBER” – A SZENVEDŐ EMBER – A KÜZDŐ EMBER – A BÜSZKE EMBER. Sok mindenben teljesen hasonló mindannyiunkhoz...

II. Isten kijelentése magáról, a teremtésről. Az ISTEN ÉS JÓB közötti párbeszédben, ebben a konkrét helyzetben, itt Jób könyve 38. fejezetében hogyan mutatkozik be a Teremtő? Mit fed fel magából, mit jelent ki arról, hogyan is teremtette a világot? Nyilván ezek nem konkrét leírások, hanem képek, amiben megismerhető valamennyire a teremtő szándék és cselekedet.

KÉPEK. „Jahve építőmesterként vetette meg a föld alapjait (4-7), szülőbábaként segítette világra a tengert (8-11), és hadvezérként parancsolt a fénynek, hogy világítson (12-15).” Isten munkáját ilyen képekkel, szerepekkel, hasonlatokkal írja le. Isten „az eső apja és a jégeső anyja”.

KÉRDÉSEK. Mindezt Isten kérdések formájában osztja meg. A célja, hogy bemutatkozzon Jóbnak, megismertesse magát vele. A kérdéseket elég keményen szegezi Isten mindeközben Jóbnak:

- „KICSODA AZ?” (38,2-3). A félelmetes vizsgáztatás ezzel a kihívó, emlékeztető kérdéssel veszi kezdetét. Végül is ugyan kicsoda ez a Jób?

- JELEN VOLTÁL A TEREMTÉSNEL? (38,4-7.8-11.12-15). A szerző folytatólagos sorrendben írja le a föld, a tenger és a fény eredetét

- ISMERED A VILÁGMINDENSÉG ÚTJAIT? (38,16-18.19-21.22-24). Jahve számára mindegyik az otthonosságig ismert: az alvilágba vezető mélységek (17. v.); a helyek, ahol a világosságot és a sötétséget „tárolja”, amikor „nincsenek használatban” (a fény pl. éjszaka, a sötétség pedig nappal!); a raktárak, ahonnan a havat, a jégesőt és a szeleket idézi elő.

- TUDOD, HOGY KI IRÁNYÍTJA A VILÁG TÖRVÉNYEIT? (38,25-27.28-30.31-33). Mindezek felett pedig ott őrökdi Jahve legfelsőbb gondviselése, amely nem kizárólag csak az emberekért van

- RENDELKEZEL-E KELLŐ HATALOMMAL ÉS TEKINTÉLLEL? (38,34-38). Még ha Jób meg is tudná szabni a világ rendjét és törvényeit, vajon akarata szerint működnének-e?

Tulajdonképpen a fejezetben egy mérhetetlen építkezés képe bontakozik ki előttünk. Isten az építőmester, aki végtelen hatalommal és bölcsességgel épít. A mérhetetlen víztömegek határok közé szorítása: a nagy vizek „születése” egy születés allegória. A kaotikus szörnyetegnek elképzelt tenger elé Isten határt szabott. Az első teremtési nap óta szabályosan visszatérő reggel nemcsak az idő rendjét határozza meg, amelyben az ember él és munkálkodik, hanem képe annak a rendnek is, amelyet Isten az erkölcsi világban fenntart. Mert mihelyt a nappali világosság feljön, a gonoszok leráznak, azaz szétriadnak, elrejtőznek, vagy elfogják őket. A földet kiterített szőnyegnek fogja fel, amelybe a hajnal belefogózik, hogy lerázza a gonoszokat. A pecsét megváltoztatja az agyag, vagy a viasz alakatlan tömegét s határozott alakot ad neki. Az éjszakát ilyen alakatlan masszának képzelem, amelyből a világosság a leggyönyörűbb formáknak végtelen sorát hozza elő. Az Isten teremtése a maga mélységében és magasságában, szélességében és hosszúságában az ember megismerésének hozzáférhetetlen, ezért megítélni sem tudja azt. A világosság és sötétség antik felfogás szerint ellentétes erők, mindegyiknek meg van az Istentől kijelölt lakhelye, ahova Isten szabályos váltakozásban visszaviszi, illetőleg ahonnan őket előhossa. Isten rendelkezése alatt áll a hó és a jégeső, a zápor és a villámlás, részint, mint hatalmas tömegben készen tartott fegyverek az Ő ellenségei ellen, részint, mint az Ő gondoskodó szeretetének jelei és szolgálói. A földnek eső előtti állapotát írja le. Ki tudja kiszámítani, hogy mennyi esőfelhőre van szükség, hogy a kiszáradt, megrepesztett föld ismét művelhetővé, termővé váljon? Mindezek a kérdések a teremtő iránt való csodálkozást akarják kiváltani Jóból. Mi is rácsodálkozhatunk erre: valóban, mindez rendkívüli és csodálatos! Felfoghatatlan!

III. MÁS ASPEKTUS. Az ember különleges lehetősége tárul fel itt előttünk. A teremtő nagyságával, hatalmával való szembesülés nem egy önmagáért való bemutatónak, szép kis seregszemle, hanem az ember rendkívüli lehetősége Istentől. Az alázat, hódolat felé segíthet, ami által más fényben látható mindent. A Jób 38 megértése és a benne rejlő felismerések valójában arra viszik az embert, hogy elismerje: Isten az Úr! Ő a teremtő és alázattal csodálhatjuk Őt, mint alkotót és teremtőt. Ha nem azonos is az alaphelyzetünk Jóból, mégis emberként ugyanarra hív mindenkit ez az Ige, mint őt: alázat, saját „porszem létünk” felismerése és a megtérés kevélységünk, büszkeségünk, és omnipotens fantáziáinkból (azaz abból, hogy néha kvázi mindenhatónak, az életünk irányítójának érezzük magunkat). A mai ember alaphelyzete: itt vagyok, én vagyok – ki vagy te, Isten? A teremtő? Igen? Érvelj, bizonyíts, győzz meg! Ehelyett: Isten felfedi: rossz az alapállás... És bizony ebben a teremtő Isten változásra hívja a teremtményt, az embert. Az alapállás, hogy Isten a teremtő, a valódi hatalmasság. A kérdés, a hamis tartás és hamis büszkeséggel szemben pedig a helyes út az alázat, a hódolat. Annnyira könnyű ezt mondani, és a szívünk mélyén mennyire-mennyire nehéz valóban megalázkodni Isten előtt! Sok negatív érzés kötődhet ehhez, mert emberek, tekintély személyek előtt kellett megalázkodni akár igazságtalanul is. Lehet, hogy megaláztak minket és ezért alakul ki bennünk ellenállás efelé. De mindez egészen más, mint az emberi szinten: Isten felé ez az egyetlen lehetséges hozzáállás és viszonyulás. És ez más mint az emberi megalázkodás. Ott legtöbbször úgy zajlik, hogy színből megalázkodunk, de szívből soha. Isten nem a formákra vágyik, hanem hogy szívünkben, lényünk legmélyén adjuk meg magunkat neki és legyünk alázatosak!

IV. AZ IGASZÁG: ALÁZAT=KÖVETÉS. El tudunk-e jutni a teremtésben való gyönyörködéstől a teremtő előtt való hódolatig, önmagunk „megadásáig”? Isten alázatos követésre hív mindenkit, amiben Krisztus az alázat példája és az, AKIT követhetünk mindebben. Az ALÁZAT=KÖVETÉS. És bizony ebben maga Krisztus a példa. Sőt, annál sokkal több. A Mesternek tanítványai lehetünk és tulajdonképpen tanulhatunk alázatban járni, élni. „Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek.” (Mt 11,29) Ezáltal pedig alázatra hív.

Alázatra, amely hitből fakadva lehetséges. Amelyben elengedjük homályos szavainkat és helyette a csendben meglátjuk Isten világosságát! Emberi okosság és okoskodás helyett alázattal elfogadjuk korlátainkat. A saját szavunk ereje és hatalmunk illúziójáról lemondva igazán szabadabbá lehetünk. Megismerésünk és cselekvőképességünk határait felismerve juthatunk igaz bölcsességre. Nem tudhatunk, nem érthetünk és nem irányíthatunk mindent.

Szükségünk van az alázatra, mert SZÓ és TETT egysége alapjaiban nincs meg bennünk- erre csak Isten képes, ahogy a teremtésben is látható. Erre teremtette az embert is – ez sérült a bűnessel. Ez az alázat vezethet el a másik emberig, a mindent átformáló magatartásig: alázat egymással szemben a szeretet közösségében. Ahogy a Filippi levélben olvashatjuk: *Semmit ne tegyetek önzésből, se hiú dicsőségvágyból, hanem alázattal különbnek tartsátok egymást magatoknál. Fil 2,3*

A miértjeink, a szenvedés, a megkeményedés, a harag, megsértődés Isten felé feloldódhatnak, ha elfogadjuk hittel Őt, ha saját hitvallásainkat elengedve a Benne való hit lesz hitvallásunkká. Ha alázattal hódolunk előtte, mint teremtő Isten előtt, megtalálhatjuk helyünket a világban. Végtelenül felszabadító ugyanis, hogy nem kell hatalmassá lenni, nem kell istenné lenni sem mindennek tudójává és irányítójává, hanem lehetünk azzá, akiké teremtettünk: gyermekekké, követőkké, tanítványokká.

Ámen!

Thoma László